

CHARAKTERISTIKA NAJDÔLEŽITEJŠÍCH VEDECKÝCH VÝSLEDKOV

Predmetom vedeckej činnosti uchádzača doc. dr. Krzysztofa Rejmana je výskum sociálnej podpory marginalizovaných skupín v Podkarpatskom Kraji so zameraním na nasledovné cieľové skupiny:

- Obyvatelia separovaných a segregovaných rómskych komunít
- Občania s ťažkým zdravotným postihnutím, občania s nepriaznivým zdravotným stavom, seniori
- Občania v nepriaznivej sociálnej situácii, deti, plnoleté osoby, rodiny, komunity ohrozené sociálnym vylúčením, vylúčené alebo marginalizované
- Rizikové skupiny detí a mládeže, mladiství bez ukončenia povinnej školskej dochádzky

V súčasnosti sa sociálna exklúzia prejavuje ako dominantná koncepcia v diskusiách najmä v spojitosti s chudobou a bojom proti tomuto nepriaznivému javu. Otázka sociálnej exklúzie a súvisiacich konceptov ako napríklad chudoba, nezamestnanosť, sociálna inklúzia patria dnes medzi komplikované multidisciplinárne otázky, na ktoré nenachádzame tak zreteľné odpovede.

Obsahovo je možné členiť vedecko - výskumnú činnosť uchádzača do troch nosných tém v rámci vyššie uvedenej problematiky, ktoré zároveň odzrkadľuje aj publikačná činnosť doc. Rejmana, vedecko – výskumné projekty, ako aj účasť na medzinárodných konferenciách:

1. Sociálna diagnostika oblasti vylúčenia a desocializácie vybraných cieľových skupín. Autor vo svojej výskumnej činnosti sa zameriava na zmapovanie aktuálneho stavu teoretického a empirického badania predmetných otázok. Jednotlivé výstupy v tomto kontexte predkladajú výsledky výskumov marginalizovaným skupín, najmä na príklade Podkarpatského kraja v Poľsku s presahom do transhraničných oblastí. Tak primárne, ako aj sekundárne empirické dáta, zvyšujú dôveryhodnosť zrealizovanej diagnostiky, opierajúcej sa na solídnych pramenných základoch. Uvedené ciele sledujú nasledujúce publikácie (uvádzam niektoré): *Społeczno - ekonomiczne uwarunkowania i problemy państwa opiekuńczego i pracy socjalnej*. Jarosław, 2014; *Ekonomia, polityka społeczna i praca socjalna. Wybrane zagadnienia*. Jarosław, 2014; *Kapitał społeczny w społeczeństwie obywatelskim*. In: *Jarosławskie Studia Społeczne* 2 (2007), s. 135-147; *Struktura społeczno-demograficzna oraz rynek pracy w powiecie przeworskim*. Przeworsk, 2007, s. 214-230; *Zjawisko marginalizacji społecznej w modernizującym się społeczeństwie. Edukacja a przeciwdziałanie wykluczeniu informacyjnemu*. Rzeszów, 2012, s. 202-212; *Starsze osoby we współczesnym społeczeństwie w kontekście funkcjonowania rodziny wielopokoleniowej*. In: *Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej, Ekonomia i nauki humanistyczne*, zeszyt 19, nr 3 (2012), s. 9-23. *Form of assistance to people with intellectual disabilities in podkarpackie province on the example of activity of polish association for persons with intellectual disabilities branch in Jarosław*. In: *Charity, philanthropy and social work* 4 (2014), s. 37-47, *Praca socjalna w opiece paliatywno-hospicyjnej*. Jarosław, 2021. Vo svojich publikáciách autor vychádza z aktuálneho stavu poznania v spoločenských vedách.

2. Druhou oblasťou vedecko – výskumnej činnosti uchádzača je *Identifikácia determinantov* marginalizácie a desociálizácie cieľových skupín sociálnej podpory uvedených vyššie. Spomedzi širokého spektra faktorov korelujúcich s marginalizáciou Autor publikácii venuje svoju pozornosť predovšetkým dvom skupinám determinantov: socioekonomickým a kultúrno náboženským. V tomto kontexte môžeme spomenúť významného sociológa Baumana, u ktorého sa práve v kontexte kultúrnych a religióznych determinantov exklúzie stretávame s problémom individualizácie a sociálnej diferenciacie. Individualizácia dáva do pozornosti problém identity jedinca, ktorú je nútený vytvárať voľbami, ktoré v živote koná a pri každej možnosti si ju utvrdzuje. V svojich výstupoch doc. Rejman sociologický skúma široké spektrum dimenzií exklúzie cieľových skupín:

ekonomickú dimenziu: predstavuje dlhodobú nezamestnanosť, nestálosť práce, domácnosť bez zamestnaného člena, či príjmovú chudobu,

sociálna dimenziu: značí rozpad tradičnej rodiny a manželstva, nechcené tehotenstvo mladých dievčat, kriminalitu, delikvenciu mládeže a podobne,

politickú dimenziu: prezentuje nedostatok politických práv, nízku participáciu, nízku mieru komunitnej aktivity, sociálne výtržnosti a ďalšie,

individuálnu dimenziu: zahŕňa mentálne a fyzické zdravie, chorobu, prítomnosť určitého hendikepu, nízku vzdelanostnú úroveň, nepostačujúcu sebadôvera či sebaúctu,

priestorovú dimenziu: implementuje marginalizáciu exkludovaných v oblastiach s kumuláciou rizikových determinantov, ako napríklad kriminalita, nízka kvalita života, nedostatočná dostupnosť sociálnych služieb a podobne.

Vyššie uvedené premisy sú rozvíjané v nasledujúcich publikáciách: *The category of a lifestyle and health promotion in postmodern societies*, Jarosław, 2012; *Konsumpcjonizm w społeczeństwie postindustrialnym – wymiar społeczny i ekonomiczny zjawiska*. In: *Humanities and Social Sciences*, vol. XVIII, 1 (2013), s. 69-78; *Wpływ zjawiska migracji na poziom kapitału ludzkiego po wejściu Polski do Unii Europejskiej*. Wydawnictwo PWSZ w Suwałkach, 2013, *Social policy and social work regarding the problem of disability in modern society*. In: *Charity, philanthropy and social work* 2 (2014), s. 7-17. *Polityka społeczna i praca socjalna wobec problemów osób niepełnosprawnych*. Jarosław, 2015, 167 s., *Forms of assistance and care for people with mental handicap*. The Jarosław Branch of Polish Association for People with Mental Handicap. Jarosław, 2016.

3. Tretia oblasť vedecko – výskumnej činnosti sa týka sociálnej prognostiky, ako aj návrhu riešenia skúmanej problematiky s dôrazom na odporúčania pre prax sociálnej politiky a sociálnej práce. Zámerom tejto skupiny vedecko – výskumných výsledkov je vymedzenie hlavných predpokladov účinnej sociálnej pomoci a podpory marginalizovaných, alebo rizikových sociálnych skupín v interdisciplinárnom kontexte. Problematika sociálnej exklúzie má širokospektrálne konzekvencie, ktoré sa týkajú sociologicko-psychologického a sociálneho aspektu. Keďže sociálna práca nazerá na jedinca ako na bio-psycho-sociálnu bytosť je nutné, aby sa problematika riešila optikou spolupráce viacerých vedných disciplín v oblasti riešenia a predchádzania sociálneho vylúčenia cieľových skupín. Spomedzi všetkých publikácii zdôrazním len tie najdôležitejšie: *Polityka społeczna i praca socjalna wobec problemów osób*

niepełnosprawnych. Jarosław, 2015; *Ekonomia, polityka społeczna i praca socjalna. Wybrane zagadnienia*. Jarosław, 2014; *Socjologia organizacji i zarządzania – wybrane problemy*. Jarosław: Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Jarosławiu, 2003; *Rozwój współpracy transgranicznej szansą na rozwój regionów przygranicznych*. In: REJMAN, K., KARAPYTA, M. (red.): *Rola demokracji lokalnych w rozwoju obszarów przygranicznych Polski i Ukrainy*. Lubaczów, 2007, s. 63-85; *Ubóstwo w Polsce i na świecie*. Radom, 2021.

Vyššie uvedené oblasti a výsledky vedecko – výskumnej činnosti boli prezentované na mnohých medzinárodných konferenciách a pozvaných prednáškach, doma a v zahraničí, Medzinárodná vedecká konferencia *Jakość życia jako kategoria interdyscyplinarna ze szczególnym uwzględnieniem pedagogiki – ujęcie systemowe*, 21.-22.05.2015 Jarosław. Referát: Czynniki społeczno-ekonomiczne i wpływ na jakość życia osób niepełnosprawnych w Polsce; Medzinárodná vedecká konferencia *Interdyscyplinarne aspekty urody, zdrowia i choroby*, 21.-22.05.2015 Jarosław. Referát: Zakłady pracy chronionej w systemie pomocy osobom niepełnosprawnym; Medzinárodná vedecká konferencia *Dobroczynność, filantropia i praca socjalna*, 28.-29.05.2015 Jarosław. Referát: Rola pracownika socjalnego w przeciwdziałaniu marginalizacji osób niepełnosprawnych; Konferencia s medzinárodnou účasťou *Medzigeneračné mosty – vstupujeme do roka medzigeneračnej solidarity*, 10.11.2011 v Prešove. Referát: Konflikt międzypokoleniowy w rodzinie. Zjawisko przemocy wobec osób starszych. Medzinárodná vedecká konferencia: *Aktuálne dianie, perspektívy a vývojové trendy v sociálnej, edukačnej a zdravotníckej práci s marginalizovanými skupinami*, 29.-30.11.2012 Ružomberok. Referát: Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, Medzinárodná vedecká konferencia *Dni probácie a mediácie. Aplikácia nových prístupov k človeku v kontexte mediačnej a probačnej práce*, 05-07.04.2017 r. Prešov. Referát: Dzieci niczyje - zjawisko wykluczenia społecznego wśród osób nieletnich na przykładzie woj. podkarpackiego. Medzinárodná vedecká konferencia *Starzenie się i starość wyzwaniem i zadaniem XXI wieku*, 12.06.2019, Jarosław. Referát: Starość jako zjawisko społeczne, Medzinárodná vedecká konferencia *Dobroczynność, Filantropia i Praca socjalna*, 21.11.2019, Jarosław. Referát: Przyczyny wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnością, Medzinárodná vedecká konferencia *Zagrożenia płynące z cyberprzestrzeni*, 25.03.2021, Biała Podlaska. Referát: Cyberprzestrzeń jako obszar współczesnych zagrożeń.

Uvedené sa odráža aj v predmete výskumných úloh v rámci vedeckých projektov na národnej a medzinárodnej úrovni, ktorých som bol hlavným riešiteľom, alebo členom riešiteľského kolektívu: International Visegrad Fund. *Cultural and religious identity of ethnic minorities in the Slovak and Polish borderland* (doba riešenia 1.9.2015-31.12.2015); Polsko-Słowackie Centrum Dobroczynności - projekt realizovaný v roku 2015; VEGA 1/1330/12 *Kvalita života a ľudské práva v prosociálnej spoločnosti* (doba riešenia 2012-2014), X10=SPÓŁDZIELNIE SOCJALNE“. Projekt financovaný z prostriedkov Európskeho sociálneho v rámci operačného programu Ľudský kapitál, 7.2.2. Podpora sociálnej ekonomiky. (doba riešenia 2012-2015), Uczelnia 2.0 – Zintegrowany Program Rozwoju PWSTE w Jarosławiu. Medzinárodný projekt financovaný z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu WND-POWR.03.05.00-00-Z078/18-00, (doba riešenia 01.04.2019 r. do 31.03.2023 r.), Przez

ciernie do gwiazd. Medzinárodný projekt financovaný z prostriedkov Európskeho sociálneho fondu POWR.03.01.00-00-T091/18, (doba riešenia 01.02.2019 do 31.12.2021 r.).

1. Charakteristika najdôležitejších pôvodných publikovaných vedeckých prác:

Medzi svoje najdôležitejšie vedecké práce považujem nasledovné publikácie:

AAA Vedecké monografie vydané v zahraničných vydavateľstvách

OLEŃSKI, J., CIERPIAŁ-WOLAN, M., REJMAN, K., 2021. Foundations of delimitation of functional transborder areas. Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2021. ISBN 978-83-7937-506-9. <https://oficyna.prz.edu.pl/fcp/cGBUKOQTKlQhbx08SlkTUgxQX2o8DAoHNiwFE1xVT39SFVZpCFghUHcKVigEUw/18/public/otwarty-dostep/2021/e-publikacja-rejman-21.pdf>. /AH 10/

Cieľom monografie je na základe výskumnej činnosti prispieť k odbornému objasňovaniu vzťahov medzi sociálnou prácou a sociálnymi službami cestou hlbšieho poznávania súvislostí medzi inštitucionálnymi podmienkami pre výkon sociálnej práce a transhraničnými determinantmi ekonomického rozvoja. Táto monografia je príspevkom k teórii a metódam cezhraničnej ekonomiky, ich aplikácii v praxi sociálnej práce a naznačuje smery ďalšieho výskumu. Uvedené úvahy o metódach vymedzovania cezhraničných funkčných oblastí (kapitoly 2 - 4) a exemplifikácia aplikácie týchto metód na vymedzenie vybraných sociálnych oblastí v prihraničných regiónoch Poľska a krajín susediacich s Poľskom (kapitola 5) predstavujú príspevok k cezhraničnej sociálnej ekonómii - novej oblasti v rámci ekonomických vied.

AAB - REJMAN, K., 2015. Polityka społeczna i praca socjalna wobec problemów osób niepełnosprawnych. Jarosław: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. B. Markiewicza w Jarosławiu, 2015, 167 s. ISBN 978-83-63909-72-7. /AH 8,35/

Publikovaná štúdia predkladá interdisciplinárnu analýzu najnovších prístupov a východísk sociálnej práce s dôrazom na rôzne významové roviny sociálnej podpory a politiky. Súčasná spoločnosť čoraz častejšie je definovaná v kategóriách rizikovej spoločnosti, ktorá nerešpektuje a spochybňuje základné hodnoty v živote jedinca a sociálneho prostredia. Zabúda sa na to, že dôstojnosť ľudskej osoby a jej právo na život je hodnotou najvyššou, tak v individuálnom ako aj v sociálnom živote. Je hodnotou, o ktorej nikto nemôže rozhodovať ani do konca sám človek ju nemôže porušovať. Cieľom predloženej štúdií je interdisciplinárna konceptualizácia sociálneho poradenstva vo vzťahu k rôznym marginalizovaným skupinám, s poukázaním na teoretické východiská a paradigmy.

AAB REJMAN, K., ŚLUSARCZYK, B., 2021. Ubóstwo w Polsce i na świecie. Instytut Naukowo – Wydawniczy „Spatium”, Radom 2021. ISBN 978-83-67033-30. /AH 10,1/

Predkladaná monografia je pokusom o diagnostiku fenoménu chudoby v Poľsku na pozadí globalizačných procesov prebiehajúcich vo svete. Dôraz pritom sa klade aj na odhalenie jej determinantov. Môžeme nájsť a vymenovať hlavné príčiny: prírodné katastrofy, vojny, užívanie drog, nezamestnanosť, prostitúcia, nedostatok práce. Konečnou príčinou chudoby je však sociálna nerovnosť, ktorú spontánne vytvára sociálno-ekologický systém. Chudoba je relatívny jav. Chudoba v európskom svete je iná ako v menej rozvinutých krajinách, aj keď nie

menej dramatická. Asi najviditeľnejší problém chudoby dneška, ktoré sa už priamo dotýkajú obyvateľov Európy, sú tisíce migrantov, ktorí na polorozpadnutých lodiach prichádzajú na pláže Talianska. Ide o chudobných utečencov zo Sýrie (Afganistan, Eritrea, Irak, Albánsko), mnohí z nich majú dobré vzdelanie, „šľachtici“ opustili svoje miesta a opustili svoje krajiny kvôli snu o lepšom živote v raji Európy, v Nemecku alebo Anglicku. A keď prídu, žijú v „koncentračných táboroch“, zúfalí, bez perspektívy, pretože v Maďarsku stál ostnatý drôt, Británia je po Brexite uzatvorenejšia, stávajú sa obeťami imigračných kartelov a mafií, ktoré za pár týždňov vyzbierali milióny dolárov alebo eur vďaka „pomoci“ chudobným migrantom. Európsky parlament alebo vlády Európskej únie zatvárajú oči, diskutujú, prijímajú zlé alebo horšie rozhodnutia. Cirkev musí hľadať evanjeliovo povedané svoj príspevok k zmierneniu chudoby. Mnohí sa v histórii pokúsili bojovať proti chudobe a robia to dnes: mimovládne organizácie, náboženské komunity i medzinárodné organizácie. Niektoré majú dostatok zdrojov napomáhať rozvoj, iné trpia nedostatkom týchto zdrojov. Aby bolo možné bojovať proti chudobe, je potrebné pomenovať jej príčiny a následky.

AAB REJMAN, K., BŁAŻEJEWSKI, G., 2022. Problemy medycznej i środowiskowej rehabilitacji dzieci oraz młodzieży z niepełnosprawnością ruchową, Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2022. ISBN 978-83-7934-587-8. /AH 12,45/

Autori monografie stanovili hlavný výskumný problém/cieľ, ktorým bola analýza rôznych dimenzií a aspektov sociálnej a zdravotnej podpory vo vzťahu k postihnutým osobám v kontexte široko chápanej sociálnej práce. Z takto stanoveného hlavného cieľa vyplývajú aj parciálne ciele, ktoré možno charakterizovať v nasledujúcich premisách: Konceptualizácia pojmov a teoretické východiská sociálnej práce s osobami s mentálnym postihnutím; vymedzenie oblasti sociálnej podpory a ukázanie jej špecifika v interdisciplinárnom kontexte; deskripcia jej aktuálnych modelov, ako aj poukázanie na problematické oblasti inštitucionálnej podpory vo vzťahu k hendikepovaným osobám, s dôrazom na mentálne postihnutie; konkrétne návrhy riešenia a praktické implikácie vo vzťahu k skvalitneniu sociálnej podpory osôb s postihnutím.

ADE Vedecké práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch

REJMAN, K., BŁAŻEJEWSKI, G., 2020. Social rehabilitation of individuals with physical disabilities. In: *Humanites and Social Sciences HSS*. Roč. 25, č. 1 (2020), s. 57-65. ISSN 2300-5327. - ISSN 2300-9918. ERIH PLUS

Predkladaný článok prezentuje pohľad na veľmi pálčivý sociálny problém marginalizácie hendikepovaných osôb. Napriek narastajúcemu záujmu rôznych odborníkov a inštitúcií o tento problém, postihnuté osoby sú naďalej sociálnou kategóriou marginalizovanou a to sa týka aj sociálnej podpory zo strany sociálnej politiky a iných inštitúcií. Predložená práca práve poukazuje na nevyhnutnosť ich pozitívnej readaptácie, hľadania možností včasnej diagnostiky, vzdelávania, prípravy na povolanie, k rôznym formám rehabilitácie, rekvalifikácie až k pracovnému a spoločenskému začleňovaniu do zdravej populácie, čo predpokladá zapojenosť nielen ich najbližšieho prostredia, ale aj inštitucionálnych subjektov a predovšetkým skvalitnenia ich pôsobenia v tejto oblasti. Má to viesť k formovaniu spoločenského prostredia tak, aby boli profesionálne zabezpečené zdroje ochrany a podpory vyššie spomínaných jednotlivcov.

2. Charakteristika najdôležitejších ohlasov na pôvodné publikované vedecké práce:

AED REJMAN, K., 2012. Zjawisko marginalizacji społecznej w modernizującym się społeczeństwie. Edukacja a przeciwdziałanie wykluczeniu informacyjnemu. In: Z. FRĄCZEK, K. SZMYD, H. SOMMER, A. OLAK, eds. *Myśl i praktyka edukacyjna w obliczu zmian cywilizacyjnych. Możliwości i zagrożenia dla rozwoju człowieka w perspektywie europejskiej*. Rzeszów: Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2012, s. 202-212, ISBN 978-83-7338-715-7.

[4] JÓZEFOWICZ, M.: Eurosieroctwo – problemem i wyzwaniem XXI wieku. In: K. REJMAN, K. CZUBOCHA, eds. *Europa z perspektywy młodego pokolenia. Kultura, gospodarka, technologie*. Jarosław: Wydawnictwo Państwowej Wyższej Szkoły Techniczno-Ekonomicznej im. ks. B. Markiewicza w Jarosławiu, 2013, s. 28. ISBN 978-83-63909-12-3.

Citujúci Autor sleduje zámer citovanej štúdie, ktorá predkladá analýzu sociálnej exklúzie v kontexte paradigmy sociálnej zmeny. Aj napriek súčasnej modernej dobe, plnej konzumu či materializmu, sú v spoločnosti prítomní jednotlivci, skupiny a celé komunity, ktoré žijú na okraji spoločnosti. Prítomné rozdiely v našej societe spôsobujú vylučovanie „nepripravených občanov“ z kruhu bežnej spoločnosti.

AEC REJMAN, K., 2011. Agresja uczniowska wśród młodzieży gimnazjalnej. In: *Sociálno - pedagogické aspekty agresie stredoškôľakov a jej prevencie. Zborník z vedeckého seminára s medzinárodnou účasťou*, Prešov: Prešovská univerzita, FHPV, 2011, s. 69-76. ISBN 978-80-555-0481-0

[4] OSTAFIŃSKI, W.: Mobbing – problemy komunikacyjne we współczesnej szkole. In: *Problemy przekazu wartości i komunikacji interpersonalnej we współczesnej szkole. Dyskurs Pedagogiczny. Tom 4 (2012)*, s. 17. ISBN 978-83-88139-44-4.

[4] DYNDAL, S.: Sport a agresja. In: K. BARŁÓG, E. TŁUCZEK – TADLA, eds. *Agresja i przemoc. Współczesne konteksty i wyzwania. Dyskurs Pedagogiczny. Tom 6 (2013)*, s. 162. ISBN 978-83-63909-15-4.

[3] KOLLÁR, R., KOLLÁROVÁ, M.: Attitudes of young people toward cohabitations. Knowledge from sociological research. In: *Európa ako kontinent rizika v perspektíve nových výziev neskorej modernity*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove Gréckokatolícka teologická fakulta, 2014. s. 73. ISBN 978-80-555-1217-4.

[3] MALCOVSKÁ, J.: Manifestations of Islamic religious fundamentalism in Western Europe as a consequence of pro-migratory and pro-multiculturalism policy in global Europe. Critical view on the clashes of islamic and european culture in the 21st century. In: *Európa ako kontinent rizika v perspektíve nových výziev neskorej modernity*. Prešov: Prešovská univerzita v Prešove Gréckokatolícka teologická fakulta, 2014. s. 87. ISBN 978-80-555-1217-4.

Vyššie uvedené citácie významných osobností z oblasti sociológie a sociálnej práce v Poľsku zdôrazňujú aktuálnosť a dôležitosť témy, rozpracovanej v citovanom zdroji. , ako i

kontexty, ktorými sa autor tohto zdroja v príspevku zaoberá. Autor, totiž predkladá diagnózu súčasných determinantov kreácie mládežníckych subkultúr, deskripciu sociálnych princípov založených na hodnotách, konceptualizáciu sociokultúrnych determinantov výchovy v kontexte nových výziev súčasnej spoločnosti.

АЕС REJMAN, K., 2011. Rozwój gospodarczy regionów przygranicznych województwa podkarpackiego szansą na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom marginalizacji społecznej. In: *Наукові записки. Науково-технічний збірник*. Міністерство Освіти і Науки України. Українська Академія Друкарства No 1 (34) (2011), s. 77-81. ISSN 1998-6912.

[3] САБОВА, У.Я.: Демографічна стійкість й проблеми ефективізації соціально-демографічного розвитку Карпатського регіону. In: *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Актуальні проблеми регіонального розвитку* (Збірник наукових праць), Випуск 6 (98)б Львів 2012, s. 69. ISSN 2071-4653.

[3] ВАЖИНСЬКИЙ, Ф. А., МОЛНАР, О. С., КОЛОБІЙЧУК, А. В.: Особливості стимулювання підприємництва на сільських територіях. In: *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. Актуальні проблеми регіонального розвитку* (Збірник наукових праць), Випуск 1 (93) Львів 2012, s. 259. ISSN 2071-4653.

Vyššie uvedené ohlasy sledujú aktuálnu problematiku rozvoja transhraničných regiónov Poľska a Ukrajiny, ako aj vplyv ekonomických a hospodárskych determinantov na predchádzanie sociálnej exklúzie. Ohlasmi autori citujúcich zdrojov potvrdzujú správnosť bádania obsiahnutého v citovanom článku, ktorý koreluje ekonomické a hospodárske faktory s patológiou sociálneho vylúčenia.

S vyššie uvedenými vedeckými aktivitami a zároveň vedeckými výstupmi sa spája aj školenie doktorandov (*3 ukončení, 1 po dizertačnej skúške*).

Jarosław, 24.1.2023

.....
doc. dr. Krzysztof Rejman, PhD.